

Dünya

Ne Konuşuyor?

1 - 15 Aralık 2024 | YIL: 3 / SAYI: 69

Devlet Başkanı Beşar Esad'ın
Düşüşü İran ve Rusya İçin
Problem, Türkiye İçin
Bir Güçlenme Olacak

İran Ekonomisi Siyasi Baskılar
Altında Kritik Bir Dönemeçte

Küresel Yapay Zekâ Yarışı

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Eski İran Cumhurbaşkanı Reisi ve Dışişleri Bakanı Abdullahiyan'ın helikopter kazasından sonra ölmesi ve daha sonra İran sınırları içerisinde kritik isimlere yönelik yapılan saldırılar İran'ın hem içeride hem dışarıdaki imajının değişmesine neden oldu. İran'da sosyoekonomik ortamın kötüleştiği belirtilirken, uygulanan yaptırımlar ve jeopolitik gerilimler sebebiyle ülkenin geleceği de belirsiz. İran ekonomisi artan nüfus ve işgücüne rağmen kötüleşmekte. Ülkede işgücüne katılım oranı %43 olurken, nüfusun yaklaşık %30'u yoksulluk sınırının altında yaşamakta. Ekonominin büyük oranda petrol gelirlerine bağımlı olması ekonomiyi oldukça kırılgan hale getirmekte.
- Çin, Bir Kuşak Bir Yol projesi kapsamında Peru'da günümüzün en modern limanlarından biri olan Chancay Limanı'nı inşa etti. Çin'in Latin Amerika'ya nüfuz ederek ABD'nin bölgedeki pozisyonunu etkilediği de belirtilmekte. Chancay Limanı bölgenin deprem kuşağında olması sebebiyle 8,5 şiddetinde depreme dayanıklı olacak şekilde tasarlanmıştır. Limanın, inşa maliyeti 1,3 milyar dolar olurken Çin ile Peru arasındaki ticaret maliyetini %20 oranında azaltması, 8.000 kişiye istihdam sağlaması ve yıllık 4,5 milyar dolar gelir elde etmesi hedeflenmektedir. Limanda insansız konteyner taşıyan elektrikli araçlar, otomatik mal yükleme ve boşaltma yapan vinçler, yüz tanıma sistemleri ve 5G internet bağlantısı bulunmakta.
- Suriye'de Beşar Esad'ın günler içerisinde hızlı bir şekilde iktidardan düşmesi küresel medyada geniş yankı uyandırdı. Heyet Tahrir eş-Şam (HTŞ) lideri Ebu Muhammed El Cevlani'ye bağlı güçlerin, sırasıyla Halep, Hama, Humus ve son olarak Şam'ı ele geçirmesiyle Suriye tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Muhalif güçlerin ilerleyişi sırasında Rusya ve İran güçlerinin Esad ordusuna destek olmaması herkesi şaşırttı. Suriye'nin geleceğinde yeni yönetimin nasıl şekilleneceği ve düzenin nasıl kurulacağı yakından izlenirken, ülkede yayılmış olan geniş silah stokunun gruplar arasında yeni bir çatışma çıkarma ihtimali üzerinde durulmaktadır.

- Orta Doğu ve Rusya'da devam eden savaş ve çatışma ortamı gündemi meşgul ederken, Güney Kore'de sıkıyönetimin ilan edilmesi dikkatleri bu bölgeye çekti. Güney Kore Devlet Başkanı Yoon Suk-Yeol'un "olağanüstü sıkıyönetim" ilanı, Güney Kore'nin demokratik sistemine yönelik ciddi bir tehdit oluştururken, Güney Koreli halk arasında da şok etkisi yaptı. Akşam saat 10.30'da ilan edilen sıkıyönetim beklenen etkiyi göstermedi. Yoon, sıkıyönetim ilan edeceğini kabinesine danışmamış, başbakanı uyarmamış ve hatta ABD'ye de konu hakkında herhangi bir bilgi vermemiştir.
- Çin ve ABD arasında devam eden ticaret savaşları yeni bir boyuta taşındı. 3 Aralık tarihinde Çin, ABD'yi hedef alarak kritik mineral olan antimon, galyum ve germanyum gibi minerallerin ihracatını yasakladı. Bu durum, Çin'in ABD'ye yönelik uyguladığı ilk kez doğrudan ihracat kısıtlaması oldu. ABD ise Çin'e 24 tür yarı iletken ekipmanının ihracatını ve 140 Çinli şirkete yarı iletken teknolojisi ihraç etmeyi yasakladı. Çin, dünya antimon üretiminin %48'ini elinde tutarken, ABD'nin ise yerli bir üretimi yok. Bu kısıtlamalar ABD'nin savunma sanayisi ve ileri teknoloji üretimini etkilerken, galyum ve germanyum eksikliklerinin ABD ekonomisinde 3,4 milyar dolarlık zarara yol açması beklenmekte.
- Gıda güvenliği ve tarımın desteklenmesi için uzay teknolojisinin önem arz ettiği belirtilmekte. Uzay teknolojisi; hassas tarım, su yönetimi, afet yönetimi, depolama, kaçakçılıkla mücadele ve mahsul haritalama gibi alanlarda kullanılabilir. Hassas tarım, uydu görüntüleri ile verimliliği artırmakta ve maliyetleri azaltmakta. Tarımda su yönetimi özellikle iklim değişikliği ve nüfus artışının neden olduğunu sorunlar sebebiyle kritik bir rol üstlenmekte. Tarımda tedarik zincirini, lojistik ve depolama unsurlarını izlemek için uzay teknolojisi kullanımı büyük avantajlar sağlamakta. Ayrıca hasat sonrası kayıpları azaltarak ulusal gıda güvenliğini de sağlamlaştırmakta.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Aralık 2024

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2024

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Dünya Neden Çin ve Diğer Yabancı Arabaları Satın Alıyor? / Catalyst (ABD)	1
2. Çin Peru'da ABD'yi Kesti / Observer Research Foundation (Hindistan)	2
3. On İki ABD Milyarderinin Toplam Serveti 2 Trilyon Dolar / Institute for Policy Studies (ABD)	3
4. Hong Kong'daki Özel Bankaların İstihdamı Arttı / South China Morning Post (Hong Kong).....	5
5. Gıda Enflasyonu / Financial Express (Hindistan).....	6
6. İtalya'nın Sanayi Stratejisindeki Paradoks / European Policy Centre (Belçika).....	7
7. Trump 2.0, Orta - Doğu ve Güneydoğu Avrupa Ekonomileri İçin Ne Kadar Risk Teşkil Ediyor? / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)	9
8. İran Ekonomisi Siyasi Baskılar Altında Kritik bir Dönemeçte / The Vienna Institute for International Economic Studies (Almanya)	10
B. POLİTİKA	12
1. 2025 Yılında Bizi Neler Bekliyor? / Observer Research Foundation (Hindistan)	12
2. Hindistan'ın Gözünden Orta Doğu'da Bölgesel Savaş Riskleri / Valdai Discussion Club (Rusya)	13
3. Barış Olmadan Sulh, Savaş Olmadan Harp / Belfer Center (ABD).....	15
4. Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Düşüşü İran ve Rusya İçin Problem, Türkiye İçin İse Bir Güçlenme Olacak / Chatham House (Birleşik Krallık)	16
5. Ukrayna'ya Söz Verilen Yeni 70 milyar Avro Yardım / KIEL Institute for The World Economy (Almanya).....	18
6. Esad Hanedanlığının Düşüşüyle Birlikte Suriye'de Yeni Riskli Bir Dönem / CFR (ABD)	18
7. Güney Kore'de Sıkıyönetim / Council on Foreign Relations (ABD)	20
C. ÇEVRE.....	22
1. Asya Kalkınma Bankası Kamboçya'da Sürdürülebilir Su Kaynakları Yönetimini Destekliyor / Asian Development Bank (Filipinler).....	22
2. Çin'in Kritik Mineral İhracatına Yönelik Kısıtlamaları / Center for Strategic & International Studies (ABD).....	23

3. Trump'ın Petrol ve Doğalgaz Planları Kanada'ya Zarar Verebilir / Fraser Institute (Kanada).....	25
4. Avrupa'da Bataryaları Geri Dönüştürme / French Intitute of International Relations (Fransa)	26
D. SOSYAL.....	29
1. Uzun Vadeli Yatırımlar Gıda Krizlerini Ele Almak İçin Önemlidir / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)	29
2. Hanehalkı Gıda Güvencesi Sonuçlarının Değerlendirilmesi / International Food Policy Research Institute (ABD)	30
E. TEKNOLOJİ.....	32
1. Batılı Teknoloji Şirketleri Savaş Ekonomilerini Yeniden mi Tanımlıyor? / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan).....	32
2. Küresel Yapay Zekâ Yarışı / Brookings (ABD)	33
3. Tarım ve Uzay Teknolojileri / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan) ..	35
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	37

A. EKONOMİ

1. Dünya Neden Çin ve Diğer Yabancı Arabaları Satın Alıyor? / Catalyst (ABD)

ABD bir zamanlar otomobil üretimine ve satışlarına hükmetmişti. Detroit'in "Üç Büyükleri" -Ford, General Motors ve Chrysler- 1950'lerde araç satışlarının %80'ini gerçekleştirerek küresel otomobil endüstrisinin hızını belirlemişti. Ancak bugün, otomotiv sektöründeki hakimiyeti Çin ele almakta. Çin, küresel otomobil üretiminin %30'unu elinde bulundururken (ki bu oran ABD'nin iki katından fazla), küresel elektrikli araç üretiminin ise %50'sinden fazlasını kontrol etmekte.

Orta Amerika'da yer alan Devlet Başkanı Nayib Bukele yönetiminde ekonomik büyümenin tadını çıkaran El Salvador sokakları, Hyundai ve Toyota gibi yabancı markaların yanı sıra Amerikalıların daha az aşına olduğu çok çeşitli markalarla gündeme gelmekte. Fransız marka Renault'a bakıldığında El Salvador'daki araç satışlarının en az çeyreğini Renault oluşturmakta. Ayrıca ülkede "BYD, Chery, Great Wall" gibi Çinli markalar oldukça fazla görülmekte.

Kaynak: Catalyst

Bu markalar Amerikan veya diğer Asya markalarının ışıltısına ve çekiciliğine sahip olmasa da piyasaya sürüldüğü fiyatlar göz önüne alındığında oldukça fazla talep görmüştür.

ABD'deki en ucuz yeni bir otomobilin fiyatı en düşük 20.000 dolardan başlarken Chery Tiggo 2 Pro'nun 12.000 dolardan başlaması ve bir EV (elektrikli otomotiv) olan BYD Dolphin'in 14.000 doların altında satışa sunulması daha çok talep görmesine vesile olmuştur.

Düşük fiyatlar, 2023 yılında Çin'in neden dünyanın en büyük otomobil ihracatçısı olarak Almanya'yı geçtiğini açıklamaya yardımcı olmaktadır. Bu başarının büyük bir kısmı, ucuz elektrikli araçların bir adım önde başlamasına bağlanmakta. Japon üretici Suzuki'nin Asya'da yaygın olan ancak ABD'de görülmeyen küçültülmüş modelleri var. ABD uzun zamandır küresel otomobil satışlarındaki pazar payını kaybetmekte. ABD'li otomobil üreticileri maliyet konusunda rekabet edemezse, büyük sorunlar ile karşı karşıya kalacak.

Erişim: <https://catalyst.independent.org/2024/12/02/why-the-world-buys-chinese-and-other-foreign-cars/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Otomobil, Üretim.

2. Çin Peru'da ABD'yi Kesti / Observer Research Foundation (Hindistan)

Peru'da Çin tarafından inşa edilen Chancay Limanı, Latin Amerika'da yeni bir döneme işaret ederken, Pekin'in Latin Amerika'da Washington kadar nüfus sahibi olduğunu da ortaya koydu. Çin, uzun zamandır ABD etkisindeki ülkelere ulaşmak için bu tür jeopolitik hamlelerde bulunmakta. Çin'in özellikle ABD'nin gümrük vergisi ve yasadışı göç uygulayacağı dönemde böyle bir manevra yapması oldukça kritik. Latin Amerika ülkelerinin hem para hem de altyapı ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda Çin ile iş birliği yapmaları doğal görünürken, Trump'ın görevi devralması ile Latin Amerika'ya yönelik nasıl bir politika yürüteceği ise merak konusu..

Chancay Limanı, Çin'in Bir Kuşak Bir Yol girişiminin (BRI) bir parçası olurken, Latin Amerika ve Karayiplerde 22 ülke BRI'ya imza attı. Chancay Limanı 8.5 büyüklüğünde depreme dayanabilecek şekilde inşa edilmiş ve toplam maliyeti 1,3 milyar dolar olmuştur. Limanın Çin ile Peru arasındaki ticaret maliyetini %20 oranında azaltması beklenirken, 8.000 kişiye istihdam sağlaması ve yıllık 4,5 milyar dolar gelir elde etmesi hedeflenmekte. Ayrıca insansız konteyner taşıyan elektrikli araçlar, mal yükleme ve

boşaltma için otomatik vinçler, güvenlik amaçlı yüz tanıma sistemi, mal izlemek için frekans sistemleri ve 5G internet bağlantısı ile Chancay Limanı modern bir yapı oldu. Chancay Limanı'nın %60 hissesini Çinli Cosco Shipping şirketi elinde tutarken, %40'lık pay Perulu madencilik şirketi Volcan tarafından kontrol ediliyor.

Kaynak: Getty

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/from-chancay-to-shanghai-china-undercuts-the-us-in-peru>

Anahtar Kelimeler: Bir Kuşak Bir Yol, Çin, Liman, Peru.

3. On İki ABD Milyardерinin Toplam Serveti 2 Trilyon Dolar / Institute for Policy Studies (ABD)

ABD'nin en büyük on iki milyardерinin toplam net değeri 3 Aralık itibarıyla 2 trilyon doları aştı. Bu durum ABD'nin servet konsantrasyonu için rahatsız edici yeni bir kilometre taşı olmakta. Mevcut oligarşik yapının her zamankinden daha zengin ve ciddi bir maddi güce sahip olduğu, demokratik çoğunluğu göz ardı ederek kendi politik çıkarlarını öne sürebilecekleri ifade edilmekte. Forbes'un 2020 yılı Nisan ayında yayınladığı 34. yıllık küresel milyardерler listesine kıyasla bugün oligarşik yapının kolektif serveti %193 (1,3 trilyon dolar) arttı. Günümüz Forbes listesinde Walmart varisi Alice Walton'ın yerini

Jensen Huang aldı. Nvidia'nın kurucu ortağı ve CEO'su olan Jensen Huang, 2020 yılında 4,7 milyar dolar olan net servetini son dört yılda %2.504 oranında artırarak 122,4 milyar dolara yükseltti.

Elon Musk ve Jeff Bezos, milyarder listesindeki diğer kişilerle birlikte, sahip oldukları servet gücünü siyasi ve ekonomik etkileri genişletmek için kullanmaktalar. Her ikisi de büyük medya platformlarını satın alarak, kamuoyunu kendi lehlerinde etkilemekte.

Musk, ABD Başkanı seçilen Donald Trump'a verdiği destek konusunda çekingen davranmamakta. Musk'ın ABD seçimlerinde Cumhuriyetçilerin seçim zaferini garantilemek için 200 milyon dolardan fazla harcama yaptığı bildirilmiştir. Servet yoğunlaşmasındaki artış ve ekonomik eşitsizliğin etkileri her yerde görülmektedir. Siyasetin üzerindeki plütokratik (zenginliği nedeniyle siyasi nüfuza veya güce sahip olan kişi) etkisi, servetin aşağıdan yukarıya transferi ve iklim çöküşünün hızlanması olarak karşımıza çıkmakta.

Kaynak: Nvidia

Erişim: <https://ips-dc.org/twelve-u-s-billionaires-now-have-a-combined-2-trillion/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Elon Musk, Servet.

4. Hong Kong'daki Özel Bankaların İstihdamı Arttı / South China Morning Post (Hong Kong)

UBS, Julius Baer ve Bank of Singapore gibi varlık yöneticileri, artan Çinli sermaye yoğunluğunu kontrol edebilmek için personel sayısını artırma yoluna gitmiştir. UBS Grup, Hong Kong'da önümüzdeki beş yıllık süreçte milyoner müşteri sayısının iki kat artacağını öngörmüş ve bu hedefe yönelik mevcut personel sayısını artırmaya başlamıştır. Bank of Singapore Hong Kong'da bulunan personel sayısını %30 oranında artırırken, İsveç kökenli varlık yöneticisi Julius Baer Grup, işe alımlarla beraber ofis alanını %40 oranında artırmıştır.

Hong Kong, uyguladığı vergi indirimleri ve ikamet kolaylığı ile zenginler için uğrak bir yer oluyor. Çinli onlarca zengin birey, daha yüksek getiri için milyarlarca dolarını Hong Kong'a getirirken, Singapur'da ise sermaye akışı azaldı. Çinli sermaye sahipleri uzun yıllardır paralarını kıyı ötesi merkezlerde değerlendirmeyi tercih etti. Çin'de yavaşlayan ekonomi ve emlak fiyatlarındaki düşüşler Çinli sermayeleri yurt dışına yöneltti.

Kaynak: May Tse

Hong Kong Özel Servet Yönetimi Derneği'ne göre bölgedeki net özet servet girişi 2023 yılına kıyasla en az üç kat artarak 341 milyar Hong Kong dolarına (44 milyar ABD doları) yükseldi. Toplam varlıklar ise üst üste iki yıl düşüş yaşadıktan sonra bu yıl yaklaşık 9 trilyon Hong Kong dolarına çıktı. 2024 yılı mart ayında başlatılan "30 milyon Hong Kong

doları yatırım yapana ikametgah izni” planına 500’den fazla kişi başvuruda bulundu. Hükümete bağlı InvestHK, bu plan sayesinde 15 milyar Hong Kong doları değerinde yatırımın çekileceğini öngörmektedir.

Erişim: https://www.scmp.com/business/banking-finance/article/3290934/chinese-money-fuels-hiring-spree-among-private-banks-hong-kong?module=top_story&pgtype=homepage

Anahtar Kelimeler: Çin, Hong Kong, Sermaye, Yatırım.

5. Gıda Enflasyonu / Financial Express (Hindistan)

Gıda enflasyonu son birkaç yıldır artmaya devam ederken, para politikası da dahil olmak üzere çeşitli politika zorlukları gündeme gelmektedir. Son aylarda çekirdek ve manşet enflasyonda yaşanan artışlar parasal genişlemeyi durdurmuştur. Hindistan’da mevcut beklenti ise herhangi olumsuz bir hava olayı yaşanmadan mahsul ekiminin gerçekleştirilmesi, gıda fiyatlarındaki artışın durdurulması ve Hindistan Merkez Bankası’nın faiz oranlarını düşürmesi üzerine yoğunlaşmıştır.

Kaynak: Reuters

Hindistan’da 2019 yılından itibaren gıda fiyatlarında belirgin yapısal değişiklikler ve enflasyonda artış gözlemlenmektedir. Toptan ve perakende gıda enflasyonu sırasıyla %5,6 ve %6,7’ye yükselirken, gıda fiyat seviyeleri de %28 ve %31 oranında arttı. Gıda

enflasyonu, kısa süreli dalgalanmalara kıyasla sürekli bir artış göstermekte, tedarik şokları daha sık ve kısa aralıklarla yaşanmakta. Sebze fiyatlarında, perakende fiyatlarda Nisan 2019-Ekim 2024 arasında aylık ortalama %10, üretici fiyatlarında ise %13,4 daha hızlı yükseldi. Gıda fiyatlarındaki farklılıkların temel nedenleri tam olarak bilinmemekte. Hâkim olan genel görüşe göre iklim değişikliği ve kötü hava koşulları fiyat artışlarına neden olmaktadır. 2022-23 dönemi görülen sıcak hava dalgaları buğday verimini etkileyip stokları tüketse de pirinç fiyatlarındaki artışa benzer bir etki gözlemlenmemiştir.

Erişim: <https://www.financialexpress.com/opinion/can-we-be-sure-of-food-inflation/3683404/#:~:text=By%20Renu%20Kohli,policy%20challenges%2C%20including%20monetary%20policy>

Anahtar Kelimeler: Gıda, Enflasyon, Fiyatlandırma, Hindistan.

6. İtalya'nın Sanayi Stratejisindeki Paradoks / European Policy Centre (Belçika)

İtalya'da 2021 yılı temmuz ayında otomotiv sektöründe faaliyet gösteren GKN fabrikasında çalışan 400 işçi gece yarısı gelen bir e-posta ile işten çıkarıldı. Fabrika o dönemde çok iyi çalışırken, yeni makineler kurulmuş ve yönetim tarafından daha fazla yeni işçinin alınacağı belirtilmişti. İşçiler işten çıkarılmalarını protesto etmek ve hükümet müdahalesini talep etmek için fabrikayı işgal ettiler. Ancak mücadele zamanla evrilerek, sürdürülebilir yeniden sanayileşme planlarının hayata geçirilmesine yönelik bir kooperatifin doğmasına yol açtı. Bununla birlikte, bahse konu planlar herhangi bir siyasi destek bulmadı.

Kooperatif, fabrika üretimini güneş panelleri ve kargo bisikletlerine yönlendirmeyi önerdi. Bu plan, AB'nin Yeşil Mutabakat Sanayi Planı ile uyumlu olurken, sürdürülebilir bir çözüm sunmakta. Kooperatifin hükümetle müzakereleri devam ederken, eski GKN çalışanları kararlılıklarını sürdürmekte. Floransa Üniversitesi'nden araştırmacı Leonard Mazzone, üretim için gerekli makinelerin ve prototiplerin hazır olduğunu, 1,3 milyon € yatırım toplandığını ve fabrikanın 2026 yılında tekrar açılacağını belirtiyor.

Eski GKN işçileri, yerel yönetimlerden fabrikalarını kullanma garantisi ve planlarına destek istemekteler. Ancak İtalya'da şirketler, yurtdışında modernize olmak yerine yurtdışına taşınmaktadır. Demokrat Parti (PD), GKN tesisinin kapanmasını engelleyememiş, Başbakan Giorgia Meloni Hükümeti de sorunu çözememiştir. Meloni Hükümeti, kamu işletmelerini satmak ve işgücü maliyetlerini düşürmek gibi politikalar izledi.

Kaynak: Canva

Anlatılan bu mücadele, İtalya'daki sanayi politikasının eksikliklerini simgelemekte. Bir yandan ekolojik geçişin işsizlik oluşturmaması gerektiğini vurgularken, diğer yandan sürdürülebilir bir endüstriyel stratejinin eksikliğini ortaya koymakta. Kooperatif lideri Dario Salvetti, GKN mücadelesinin "sanayi planı olmayan bir fabrika ile fabrikası olmayan bir sanayi planı" paradoksu gösterdiğini belirtiyor. Bu paradoksu çözmek için siyasi iradenin olup olmadığını ise zaman gösterecek.

Erişim: <https://www.epc.eu/en/Publications/The-paradox-of-Italys-industrial-strategy~6015a8>

Anahtar Kelimeler: Giorgia Meloni, Kooperatif, İtalya, Sanayi.

7. Trump 2.0, Orta - Doğu ve Güneydoğu Avrupa Ekonomileri için Ne Kadar Risk Teşkil Ediyor? / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Donald Trump'ın başkanlık zaferi Avrupa'da huzursuzluk oluştururken, Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa'da daha karmaşık bir tepki doğurdu. Bölge, Trump 2.0 hakkında daha az endişeli ve bazı durumlarda iyimser bir yaklaşım sergilemekte. Avrupa Birliği, Trump'ın zaferinin büyük önem taşıdığını düşünüyor. AB ülkeleri özellikle güvenlik, ihracat ve enerji konusunda ABD'ye ciddi oranda bağımlı. AB'ye sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatında önemli paya sahip olan ABD, Rusya'ya bağımlılığını ise ciddi oranda azalttı. Trump'ın ikinci döneminde Kongre'nin her iki kanadı ve Yüksek Mahkeme'de Cumhuriyetçilerin yoğun olması sebebiyle daha fazla güce sahip olması beklenmekte.

Kaynak: Adam Kaz

Trump'ın ekonomik gündeminin CESEE (Merkez, Doğu ve Batı Avrupa) üzerinde üç ana etkisi bulunuyor. İlk olarak tarifeleri artırma planı, bölgedeki açık, ticarete dayalı ekonomiler için olumsuz sonuçlar doğuracak. Özellikle Almanya ve AB aracılığıyla dolaylı etki hissedilecek. İkinci olarak, Trump'ın Ukrayna ile Rusya arasında anlaşma yapma çabası, CESEE'de güvenlik risklerini artırabilir ve NATO'ya olan bağımlılık sorgulanabilir. Bu

durum, bölgedeki doğrudan yabancı yatırımları olumsuz etkileyebilir. Üçüncü olarak, ABD ve Çin arasındaki ticaret savaşı, bölgeyi daha değişken küresel ticaret koşullarıyla karşı karşıya bırakacak. Trump 2.0'ın CESEE ekonomilerine etkisi, güçlü doların ithalat maliyetlerini artırması ve büyümeyi olumsuz etkilemesi gibi riskler taşımakta. Ancak, güçlü doların sürdürülebilirliği belirsiz olup Trump'ın uygulayacağı tarifeler durumu kötüleştirebilir ve CESEE'ye olumsuz yansıyabilir.

Erişim: <https://wiiw.ac.at/how-much-of-a-risk-is-trump-2-0-to-the-economies-of-central-east-and-southeast-europe-n-658.html>

Anahtar Kelimeler: AB, Doğu Avrupa, Trump 2.0.

8. İran Ekonomisi Siyasi Baskılar Altında Kritik bir Dönemeçte / The Vienna Institute for International Economic Studies (Almanya)

İran, otoriter rejiminin ideolojik politikaları ve kötüleşen yaşam koşullarıyla büyük bir sosyoekonomik krizle karşı karşıya. Halkın hoşnutsuzluğu, 85 yaşındaki Lider Ali Hamaney'in yaşının etkisiyle birleşerek kritik bir dönemeç oluşturuyor. Eski Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'nin Batı ile yakınlaşma çabaları, Trump'ın JCPOA'dan (Kapsamlı Ortak Eylem Planı) çekilmesiyle başarısız olmuş ve Hamaney, gücünü pekiştirmiştir. İbrahim Reisi'nin döneminde kötü ekonomi politikaları ve kadın hakları baskılarıyla toplumsal huzursuzluk artmış ve özellikle 2023 yılında enflasyon oranı %55,5'e yükselmiştir.

İran ekonomisi, artan nüfus ve büyüyen iş gücüne rağmen kötüleşmektedir. Batı yaptırımları, kamu sektöründeki büyüme ve kötü yönetim stagflasyonu derinleştirmektedir. İş gücüne katılım oranı %43'ün altında, nüfusun %30'u yoksulluk sınırının altında kalmıştır.

2021-2023 yılları arasında ortalama %4,51 büyüyen İran ekonomisinin ana kaynağı yüksek petrol ihracat gelirleri olurken, ekonomideki kırılganlık oldukça yüksektir. 2023 yılında petrol ve doğal gaz çıkarma sektörü %20,3 büyüme oranı ile rekor kırmıştır. İran, ABD yaptırımlarına rağmen çoğunlukla Çin ve Hindistan'a günde 1,5 milyon varil petrol ihraç etmeyi başarmış ve takas ticaret sistemi ile 64,3 milyar dolar değerinde mal ithal

edebilmiştir. Bu takas ticaret sistemi İran'a, askeri teçhizat ithalatı ve Rusya'ya ihracat yapma olanağı sunmaktadır.

İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan, 2025 yılı kamu bütçesinde %135, ücret artışlarında %28 ve savunma harcamalarında ise %200 oranında bir artış planlarken, tüm bunları petrol gelirleri ile karşılamayı düşünmektedir. Ancak, bu artışların petrol gelirleri ile karşılanması durumunda mevcut durumun sürdürülebilir olmayacağı ve enflasyonu daha da artıracığı söylenmektedir. Pezeşkiyan, Batılı ülkelerle diyalogu geliştirerek yaptırımların kaldırılmasını ve yabancı yatırımları artırmayı hedeflemekte. Jeopolitik gerilimler ve ABD'nin sert politikaları ise bu çabaları zorlaştırmakta. İran'ın nükleer programı ve BM yaptırımlarının yeniden uygulanma riski, ekonomik zorlukları derinleştirebilir.

İran'ın geleceği, artan yaptırımlar ve jeopolitik gerilimler nedeniyle belirsizdir. Trump'ın yaptırımları yeniden uygulaması, petrol gelirini azaltıp ekonomik krizi derinleştirebilir. İran'ın kamu sektörü dış şoklara karşı savunmasızdır. Batı ile yakınlaşma olmadan rejim daha da zayıflayabilir ve protestolar artabilir.

Kaynak: Istock

Erişim: <https://wiiw.ac.at/can-iran-s-economy-survive-as-trump-returns-war-threatens-and-its-population-seethes-n-656.html>

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Ekonomi, İran, Yaptırım.

B. POLİTİKA

1. 2025 Yılında Bizi Neler Bekliyor? / Observer Research Foundation (Hindistan)

Önümüzdeki 12 ay boyunca Trump, Putin, Xi ve Modi küresel jeopolitiği yeniden şekillendirecek. 2025 yılında büyük güçlerin ulusal hedefleri sabit kalacak ancak bu hedeflere ulaşmak için daha fazla kaynak kullanılacak. Savaş yorgunluğu ve insani krizler, liderlerin daha az çatışmacı bir yaklaşım benimsemesine neden olacak. İlk çeyrekte sertleşen pozisyonlar, yılın ortasında barış sinyalleri verecek ve yılın sonunda ekonomi ve ticaret odaklı yeni bir normalin temelleri atılacak.

Kaynak: File Photo

Trump, ABD ekonomisini büyütme ve dış politikada daha az şiddet içeren bir dünya için çabalayacak. Elon Musk ve Vivek Ramaswamy'ye güvenerek hükümet harcamalarını kısacak ve özel sektör deregülasyonunu artıracak. Ancak Çin, Kanada ve Meksika'ya yönelik tarife uygulamaları ABD'de enflasyon ve fiyat artışlarına yol açabilir. Putin, Rusya'nın bölgesel genişlemesini stratejik geri çekilmeler ve imtiyazlarla dengeleyecek. Xi Jinping, Çin'in jeopolitik ve ticari saldırganlığını yumuşatarak ekonomiye odaklanacak. Modi, Hindistan'ın büyüme ivmesini koruyarak büyük güçler arasında iş birliğini

artıracak. Hindistan, nominal GSYH'sine 400 milyar ABD doları ekleyerek hızlı büyümesini sürdürecektir ve jeopolitik alanda etkili olacak. 2025 yılında stratejik ekonomik topluluk Trump, Putin, Xi ve Modi arasındaki gelişmelere odaklanacak ve dünya sahnesinde önemli değişiklikler yaşanacak.

Pekin, ekonomik duraklama ve emlak krizinin etkisiyle zorluklarla karşı karşıya. Xi Jinping, askeri saldırganlığı azaltırken, stratejik hakimiyet arayışını sürdürecektir. Putin, Ukrayna'dan çekilmeyecek ve nükleer tehditleri artıracaktır. Trump, Ukrayna'da barış sağlamak için Moskova ile bir statüko oluşturabilir. Putin, SWIFT yaptırımlarının kaldırılmasını ve dondurulan Rus varlıklarının serbest bırakılmasını talep edecek. Modi, Hindistan'ın hızlı büyümesini sürdürecektir ve küresel ilişkilerde önemli bir rol oynamaya devam edecek. Ayrıca Hindistan, ABD ve Rusya ile stratejik ortaklıklar kurarak bölgesel güvenliği artıracaktır. Trump, İsrail-İran barışını koruyarak Hindistan ile ticaret ilişkilerini güçlendirecektir. Hindistan'ın büyüme hedefi, küresel şirketlerin ilgisini çekecektir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/what-to-expect-in-2025-looming-talks-for-a-brooding-peace>

Anahtar Kelimeler: Barış, Ekonomi, Hindistan, Trump, Ukrayna.

2. Hindistan'ın Gözünden Orta Doğu'da Bölgesel Savaş Riskleri / Valdai Discussion Club (Rusya)

Hindistan, Orta Doğu'daki gerginlikler artmaya devam ettikçe karmaşık bir ekonomik, stratejik ve güvenlik endişeleri ile karşı karşıya kalmıştır. Hindistan'ın kilit Orta Doğu ülkeleriyle olan önemli ilişkileri risklerin yükselmesine neden olmaktadır.

Orta Doğu'da süren çatışmalar Hindistan'ın özellikle petrol sektörünü ciddi şekilde etkiliyor. Hindistan'ın petrol ihtiyacını büyük oranda Orta Doğu ülkeleri karşılamakta. Ek olarak, Hindistan'ın LNG (sıvılaştırılmış doğal gaz) ithalatının yarısından fazlasını Katar tek başına üstleniyor.

Deniz taşımacılığı ve ticaret de önemli ölçüde etkilenmektedir. Kızıldeniz'de tanker ve gemilere yönelik yapılan saldırılar nakliye yollarında önemli aksamalara yol açarken,

mevcut rotaları ise uzatmıştır. Değişen rota, yolculuğun yaklaşık 4.575 deniz mili yani 12-14 gün daha uzamasına neden olurken, küresel nakliye ücretlerinin iki kat artmasına ve sigorta primlerinin yükselmesine neden olmuştur.

Körfez'de ikamet eden yaklaşık 9 milyon Hindistan vatandaşının güvenliği de bir diğer önemli endişe kaynağıdır. Bu gurbetçiler, işçi dövizleri yoluyla Hindistan ekonomisinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çatışmanın şiddeti arttıkça bu kişilerin güvenliği riskli hale gelirken, önemli bir döviz kaynağı olan işçi dövizlerinin akışı potansiyel olarak azalmaktadır.

Kaynak: Reuters

Hindistan'ın Orta Doğu'da son on yılda dikkatle inşa ettiği stratejik alan, süregelen krizin uzun vadeli hedefleri sabote etmesi nedeniyle önemli zorluklarla karşı karşıyadır. Hindistan'ın bölgesel nüfuzunu güçlendiren diplomatik ve ekonomik girişimler, bölgesel dinamikler değiştikçe ve çatışma potansiyeli arttıkça ciddi engellerle yüz yüze gelmektedir.

Dengeli bir diplomatik duruş sergilemek, Hindistan'ın İsrail, Arap devletleri ve İran ile ilişkilerini geliştirmek suretiyle karakterize edilen Orta Doğu politikasının temel taşı olmaktadır. Fakat güvenlik kaygıları, diplomasi ve ekonomik çıkarların ötesine geçerek yerel ve bölgesel istikrarı da kapsamaktadır. Hindistan'ın Suudi Arabistan ve BAE (Birleşik

Arap Emirleri) gibi Körfez ortaklarıyla istihbarat paylaşımı ve iş birliği bölgesel güvenliği güçlendirmektedir.

Hindistan'ın refahı ve stratejik çıkarları, istikrarlı bir Orta Doğu ile yakından bağlantılıdır. Hindistan, acil ekonomik önceliklerini uzun vadeli diplomatik ve güvenlik stratejileriyle dengeleyerek ve bölgesel ortaklarıyla proaktif bir şekilde etkileşim kurarak bu çalkantılı dönemleri en az zarar ile atlatabilir. Bu çok yönlü yaklaşım, zorluklarla dolu bir bölgede nüfuzun korunması ve barışın teşvik edilmesi için olmazsa olmazdır.

Erişim: https://valdaiclub.com/a/highlights/risks-of-regional-wars-in-the-middle-east/#masha_0=5:69,5:88

Anahtar Kelimeler: Birleşik Arap Emirleri, Hindistan, Orta Doğu.

3. Barış Olmadan Sulh, Savaş Olmadan Harp / Belfer Center (ABD)

Gürcistan, Doğu Avrupa'da yerleşik bir ulus olarak Batı'ya bağlı kalmıştır. Gürcistan Anayasası'nın 78. Maddesi, tüm anayasal organları ülkenin AB ve NATO'ya tam entegrasyonu için gerekli önlemleri almaya zorlamaktadır. Bu, halkın Batı ile yakın ilişkiler kurma arzusunu yansıtmakta. Gürcistan'ın tarihi ve politik hedefleri Avrupa ile uyumlu. Ancak hükümetin AB üyelik müzakerelerini 2028'e kadar askıya alması ve protestoculara baskı uygulaması, halkın iradesine karşı çıkıp, muhalefeti bastırmaya yöneliktir. Yüzyıllar boyunca Rusya'nın işgal ve saldırganlığına maruz kalan Gürcistan, egemenlik ve demokrasi arayışındadır. Şimdi ise “barışsız barış, savaşız savaş” paradoksu tehlikeli bir yol çizmektedir.

Tarihsel Bağlam: Rusya'nın Dönemler Arası Saldırganlığı:

Gürcistan'ın Rusya ile mücadelesi, 1801'de Kartli-Kakheti Krallığı'nın Rus İmparatorluğu tarafından ilhak edilmesiyle başlamıştır. Sovyet döneminde kısa bir bağımsızlık yaşayan Gürcistan, 1921 yılında Sovyet Kızıl Ordusu tarafından işgal edilmiştir. Stalinist tasfiyeler ve Ruslaştırma politikaları Gürcü kültürünü baskılamıştır. 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte Gürcistan bağımsızlığını ilan etmiştir. 1992-1993 Abhazya Savaşı'nda Rusya'nın desteğiyle 250.000'den fazla Gürcü ölmüştür. Günümüzde ise Gürcistan topraklarının %20'si Rus işgali altında. Gürcistan, yüzyıllarca süren

saldırganlığa rağmen kendisini Avrupa'nın bir parçası olarak görmekte. Hristiyan mirası ve Batı medeniyetine katkıları, Avrupa yönelimini güçlendiriyor. Gürcistan'ın Avrupa ve NATO yanlısı politikaları, halk tarafından destekleniyor.

Kaynak: Zurab Tsertsvadze

Mevcut Kriz- Kimlik Savaşı:

Gürcistan Hükümeti'nin AB üyelik müzakerelerini 2028'e kadar askıya alma kararı, ülkeyi derin bir kimlik krizine sürükleyerek çeşitli protestolara yol açtı. Gürcüler, bu kararı, Batı ile entegre olma isteklerine ihanet olarak görüyorlar. Tiflis ve diğer şehirlerde toplanan binlerce protestocu, Hükümeti Rus etkisine teslim olmakla suçlamakta. Gürcistan'ın geleceği, demokrasi ve Avrupa entegrasyonu arayışında kararlı kalıp kalmayacağına bağlı.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/research-analysis/peace-without-peace-war-without-war>

Anahtar Kelimeler: AB, Gürcistan, Rusya, Savaş.

4. Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Düşüşü İran ve Rusya İçin Problem, Türkiye İçin İse Bir Güçlenme Olacak / Chatham House (Birleşik Krallık)

Suriye muhalefetine Beşar Esad'ı devirmesi, Suriyelilerin başlattığı bir ayaklanmanın sonucu olarak hızla gerçekleşti. HTŞ lideri Ebu Muhammed El Cevlani'nin güçleri, Esad yönetimini bir haftadan kısa bir sürede devirdi ve İran ile Rusya'nın müdahalesi yetersiz

kaldı. Bu, Moskova ve Tahran için büyük bir gerileme olarak görüldü. Türkiye ise muhalif güçlere destek vererek bölgedeki kazanan taraf oldu.

Esad'ın düşmesiyle bölgedeki istikrarsızlığın artacağı ve ülkelerin güç dengesi değiştikçe huzursuzluğu kontrol etmede zorlanacağı öngörülüyor. Esad'ın düşüşü, İran için Doğu Akdeniz'deki stratejik köprüsünü kaybetme anlamına gelmektedir. Tahran, Esad'ı desteklememeyi seçerek zayıflığını gösterirken, Hizbullah da İsrail'e karşı önemli kayıplar verdi. Rusya için de bu durum büyük bir problem olarak görülebilir. Hem İran hem de Rusya, Esad'ı desteklememe kararı verirken, bölgedeki nüfuzlarını yeniden inşa etmeleri uzun zaman alacak.

El Cevlani'nin Suriye'deki diğer muhalif unsurlar ile anlaşıp anlaşamayacağı ve İsrail'e karşı nasıl bir tutum sergileyeceği merak ediliyor. Esad'ın düşüşü, İran'ın bölgedeki stratejik gücünü zayıflatırken, İsrail bu durumu kullanarak hem Hizbullah'a hem de Golan Tepeleri'nde saldırılarını yoğunlaştırdı. Esad'ın gitmesi Suriye'de yeni bir dönemin habercisi olurken, mevcut düzenin nasıl kurulacağı ve yönetim şeklinin nasıl olacağı belirsizliğini korumakta ve bu durumun çözümünün uzun zaman alabileceği belirtilmekte.

Kaynak: Chatham House

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2024/12/fall-president-bashar-al-assad-blow-iran-and-russia-and-boost-turkey>

Anahtar Kelimeler: İran, Suriye, Türkiye.

5. Ukrayna'ya Söz Verilen Yeni 70 milyar Avro Yardım / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)

Ukrayna'ya yönelik yardımlar eylül ve ekim aylarında 70 milyar avroluk yeni taahhütlerle artmıştır. Bu durum, bütçe yardımını finanse etmek için dondurulmuş Rus varlıklarından elde edilen kâr kullanılarak yapılan Avrupa bağış anlaşmalarının bir sonucudur. ABD Başkanı Joe Biden Yönetimi, son zamanlarda Ukrayna'ya yönelik askeri yardımda önemli katkılarda bulunmuş, ancak onaylanan ABD askeri destek fonları artık tükenmiştir. Halihazırda Avrupa tarafında taahhüt edilen 241 milyar avroluk yardımın sadece 125 milyar avrosu tahsis edilmiştir. ABD taahhüt ettiği 119 milyar avronun 88 milyar avrosunu tahsis edebilmiştir.

Askeri Yardım: ABD Fonları Sona Eriyor

Bölgeye, eylül ve ekim aylarında toplam 7,9 milyar avro askeri yardım tahsis edilmiştir. Bunun büyük bir kısmı, tek başına 3,5 milyar avro katkıda bulunan ABD tarafından sağlanmış; İngiltere, Almanya ve Norveç de önemli miktarda bağış yapmıştır. Biden, 2025 yılında ABD'nin siyasi öncelikleri değişmeden önce Ukrayna'nın askeri kabiliyetlerini destekleme ve acil savaş alanı ihtiyaçlarını karşılama çabalarını vurgulamıştır. Ancak Biden yönetiminde taahhüt edilen fonlar, son yardım paketinin yürürlüğe girmesinden bu yana oldukça azalmıştır. Yapılan son tahsisler ABD'nin fon kapasitesinde yalnızca 6 milyar avro kaldığını göstermektedir.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/ukraine-support-tracker-eur70-billion-in-new-aid-promised/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Avrupa, Ukrayna, Yardım.

6. Esad Hanedanlığının Düşüşüyle Birlikte Suriye'de Yeni Riskli Bir Dönem / CFR (ABD)

21 Ocak 1994 tarihinde Basil Esad, Suriye Hükümeti'nin trafik kazası olarak tanımladığı bir olayda öldü. Basil'in ölümünden sonra, Hafız Esad diğer oğlu Beşar'ı hızla Suriye'nin yönetimi konusunda eğitti. Yaklaşık otuz yıl süren Beşar Esad'ın yönetimi, geçen hafta

son buldu. Muhalif grup Heyet Tahrir eş-Şam (HTŞ) İdlib'den ilerleyerek Suriye'yi ele geçirdi. Rusya ve İran, muhalifler ilerlerken müdahale etmek yerine Esad'ı terk etmeyi seçti. Halk, Esad diktatörlüğünün sona ermesi için ayaklandı.

Şam'da hangi rejimin ortaya çıkacağı belirsizken, Esad'ın düşüşü Moskova, Tahran ve bazı büyük Arap devletleri için sorun oluşturmıştır. Esad ayrıldıktan sonra, Suriye Merkez Bankası'nın yağmalandığı haberi ortaya çıktı. On üç yıllık savaş süresinde Suriyeli halk oldukça çaresiz yaşamış ve birçok sorunlar ile karşılaşmıştır. Esad Rejimin çöküşü hızlı gerçekleşirken, Suriye topraklarında bulunan silahların farklı gruplar tarafından, yeni oluşturulmaya çalışılan düzene karşı kullanılabileceği iddia edilmiştir.

HTŞ, Şam'da kendi yönetimini örgütlerken, İsrail ise bölgede kurulacak yeni bir İslam devletinin kendisini tehdit edeceğini düşünmekte. İsrail, Hafız Esad'ı sınırdaki istikrarı anlayan bir düşman olarak görürken, mevcut durumda HTŞ lideri Cevlani ile farklı bir ideolojik liderlikle karşı karşıyadır.

Kaynak: Karam al-Masri

Türkiye, Esad'ın düşüşünden kazanç elde edebilecek tek komşu olarak görülmekte. Türkiye, Şam'da yeni rejimi şekillendirme fırsatına sahip, ancak HTŞ ile iş birliği yapamaması bir sorun teşkil edebilir. Amerikan politika çevrelerinde, Suriyelilere daha adil bir düzen kurmaları konusunda yardım etme isteği olsa da Başkan Biden ve Yeni Başkan Trump, ABD'nin müdahil olmaması gerektiğini belirtiyorlar.

Erişim: <https://www.cfr.org/expert-brief/after-fall-assad-dynasty-syrias-risky-new-moment>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Suriye, Türkiye.

7. Güney Kore'de Sıkıyönetim / Council on Foreign Relations (ABD)

Güney Kore Devlet Başkanı Yoon Suk-Yeol'ün “olağanüstü sıkıyönetim” ilanı, Güney Kore'nin demokratik sistemine yönelik ciddi bir tehdit oluşturdu. Ancak cesaret ve şans sayesinde demokrasi kazandı. Kriz atlatıldıktan sonra, Kore'nin liberal demokrasisi ve sivil toplumunun direnci test edilecektir. Yoon'un sıkıyönetimi ilan etmesi ulusu şok etti, ancak bu karar için Seul'de aylarca komplo söylentileri dolaşıyordu. Emekli General Chun In-bum, söylentileri reddetse de demokrasinin hayatta kalmasının vatandaşların uyanıklığına ve ordunun pasifliğine bağlı olduğunu belirtmişti. Yoon, vatandaşların ve milletvekillerinin tepkisiz kalacağını, ordunun ise emri yerine getireceğini düşündü. Yoon, kararnamesini gece 10.30'da halk dinlenirken veya evdeyken ilan etti. Bu hamle, Ulusal Meclis'in boş olmasını sağlayarak Yoon'un ordu aracılığıyla ülkeyi yönetme planını kolaylaştırdı.

Kaynak: Kim Soo-hyeon

Yoon, sürpriz bir etki oluşturmak amacıyla, sıkıyönetim kararını alırken kilit oyuncularını son dakikaya kadar dahil etmedi. Kabinesine danışmadı, başbakanını uyarımadı ve ABD'yi de bilgilendirmede. Hatta, ABD'nin Kore'de askerleri olmasına rağmen, Washington'ı da uyarımadı. Yoon'un açıklamasından kısa süre sonra, ROK Ordusu Şefi askeri hükümetin kararnamesini yayımlayarak tüm siyasi faaliyetleri yasakladı, Ulusal Meclis üyelerini

tutuklama yetkisi verdi ve ifade ile basın özgürlüğünü askıya aldı. Ayrıca, sağlık çalışanlarının işe dönmelerini emretti. Askeri helikopterle gönderilen 280 Özel Kuvvet askeri meclisin oy kullanmasını engellemek için müdahale etti, ancak sivil barikatlar kuran vatandaşlar buna karşı koydu. Askerler sivillere karşı şiddet kullanmazken, Meclis, sabah 01.00'de kararnameyi iptal etti. Yoon'un görev süresini 2027 baharına kadar tamamlaması zor görünürken, istifa etmesi ya da kitlesel protestolar ve görevden alma oylarıyla karşı karşıya kalabileceği vurgulanıyor.

Erişim: <https://www.cfr.org/blog/martial-law-south-korea>

Anahtar Kelimeler: ABD, Güney Kore, Sıkıyönetim.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

C. ÇEVRE

1. Asya Kalkınma Bankası Kamboçya'da Sürdürülebilir Su Kaynakları Yönetimini Destekliyor / Asian Development Bank (Filipinler)

Asya Kalkınma Bankası (ADB) Kamboçya'da iklimle uyumlu su kaynakları yönetimini hızlandırmak için 173 milyon dolarlık kredi ve hibe içeren iki projeyi onayladı.

1. Tonle Sap havzasındaki Battambang ve Pursat vilayetlerindeki nehir havzalarını hedef alan 88 milyon dolarlık Entegre Su Kaynakları Yönetimi Projesi.
2. Su Kaynakları ve Meteoroloji Bakanlığı'nın Battambang, Kampong Cham, Kampong Thom ve Takeo illerindeki dört sulama sisteminde su dağıtım verimliliğini ve iklim direncini artırmasına yardımcı olmak için devam eden 85 milyon dolarlık Sulamalı Tarımı Geliştirme Projesi. Projede, sulama altyapısının iklim direncini ve su dağıtım verimliliğini artırmak için çiftçilerin yararına iyi uygulamalar paylaşılmakta.

ADB, Kamboçya'yı iklim sorunlarına karşı direnç oluşturma ve sürdürülebilir su yönetimi sağlama konusunda desteklemektedir. Bu iki proje sayesinde, ciddi kuraklık ve sel riskleriyle karşı karşıya olan bölgelerde kritik sulama ve taşkın yönetim sistemleri modernize edilip hem toplulukları hem de ekosistemleri korumak için yatırımlar yapılacaktır.

Kaynak: ADB

Bu projeler, çiftçilere geçim kaynaklarını güvence altına almak, gıda üretimini arttırmak ve gıda güvenliğini güçlendirmek için iklim açısından akıllı sulama uygulamaları sağlayacaktır. Yağışlı mevsimde sık sık yaşanan seller 4 milyon kişiyi, yani nüfusun yaklaşık dörtte birini etkiliyor. Yıllık kayıpların 250 milyon dolar olduğu tahmin edilirken, bu kayıp ülkenin GSYH'sinin %1'inden fazlasına denk geliyor. Hava olaylarının sıklığı ve şiddeti iklim değişikliği ile artmakta. Kamboçya'da son 20 yılda tarımsal üretimdeki kayıplar esas olarak sellerden kaynaklanırken, ülke artan sıcaklıklar ve kuraklık riskleriyle karşı karşıya kalmaktadır.

Erişim: <https://www.adb.org/news/adb-supports-integrated-sustainable-water-resources-management-cambodia>

Anahtar Kelimeler: Doğal Kaynaklar, Su, Tarım.

2. Çin'in Kritik Mineral İhracatına Yönelik Kısıtlamaları / Center for Strategic & International Studies (ABD)

Çin, 3 Aralık'ta ABD'yi hedef alarak antimon, galyum ve germanyum gibi kritik minerallerin ihracatını yasakladı. Bu durum, Çin'in ABD'ye yönelik ilk kez doğrudan sınırlama getirdiği ihracat kısıtlaması oldu. Çin'in bu hamlesi, Biden yönetiminin Çin'in yarı iletken endüstrisine yönelik baskıları üzerine gerçekleşti. ABD, yeni kısıtlamalar dahilinde Çin'e 24 tür yarı iletken ekipmanının ihracatını ve 140 Çinli şirkete yarı iletken teknolojisi ihraç etmeyi yasakladı.

Çin, ABD'nin savunma ve teknoloji sektörlerine yönelik kısıtlamalara misilleme olarak, antimon ve diğer kritik minerallerin ihracatını yasaklamış ve grafit ihracatını daha sıkı denetlemeye başlamıştır. Çin, dünya antimon üretiminin %48'ini elinde bulundururken, ABD'nin yerli üretimi yoktur. Bu kısıtlamalar, ABD'nin savunma sanayisi ve ileri teknoloji üretimini tehdit ederken, galyum ve germanyum eksikliklerinin ABD ekonomisinde 3,4 milyar dolarlık bir zarara yol açabileceği öngörülmektedir.

Çin, 2023 yılında grafit ihracatını kısıtlamış ve 2024 yılında bu kısıtlamaları daha da sıkılaştırarak ABD'yi zorlamıştır. Çin, dünya grafit üretiminin büyük bir kısmını elinde bulundururken, ABD sadece %1'lik rezervle tamamen ithalata bağımlıdır. Grafit,

elektrikli araç (EV) endüstrisi için kritik bir madde olup, ABD otomotiv sektörünün büyümesiyle doğrudan ilişkilidir. Son beş yılda ABD, Çin'e yönelik ihracat kontrollerini artırarak ticaret savaşını başlatmıştır. 2019 yılından itibaren Huawei gibi Çinli şirketlere kısıtlamalar getirilmiş, 2022 yılında yarı iletkenlere yönelik ek kısıtlamalar uygulanmıştır. 2023 yılında Çin, ABD'ye misilleme olarak galyum, germanyum ve grafit ihracatını sınırlamış, bu durum teknoloji ve elektrikli araç endüstrilerini etkilemiştir.

Yeni yönetim, ABD firmalarının kritik minerallere erişimini sağlamak için Afrika, Güney Kore ve Kanada ile iş birlikleri geliştirmelidir. Çin'in antimon kısıtlamaları sonrası sevkiyatlar %97 azalsa da ABD'nin talebi devam etmektedir. Çin'in açıklamalarının pratikte sınırlı etkisi olacak, ancak küresel tedarik hâkimiyeti devam edecektir.

Kaynak: Yaorusheng

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/china-imposes-its-most-stringent-critical-minerals-export-restrictions-yet-amidst>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Kısıtlama.

3. Trump'ın Petrol ve Doğalgaz Planları Kanada'ya Zarar Verebilir / Fraser Institute (Kanada)

Trudeau Hükümeti, petrol ve gaz sektöründen kaynaklanan sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar 2019 yılında görülen seviyenin %35 altında tutmayı planlıyor. Ancak bu hedef, özellikle ABD'nin petrol ve gaz üretimini artırmayı amaçlayan politikaları göz önüne alındığında, Kanada için oldukça ters. Donald Trump, enerji bağımsızlığını sağlamak amacıyla ABD'deki petrol ve gaz üretimini artırmayı, düzenlemeleri gevşetmeyi ve özel sektör yatırımlarını teşvik etmeyi hedefliyor. Bu değişiklikler, petrol ve gaz geliştirme maliyetlerini düşürerek emtia fiyatlarını ABD ve Kanada'da indirebilir. Ancak, düşük emtia fiyatları, Alberta, Saskatchewan ve Newfoundland gibi eyaletlerin bütçelerine büyük zarar verebilir. Alberta'da petrol fiyatlarındaki 1 dolarlık düşüş, eyalet hazinesinde 630 milyon dolarlık bir zarar oluşturmaktadır.

Kaynak: Fraser Institute

Trudeau Hükümeti'nin petrol ve gaz gelişimini kısıtlayan yeni düzenlemeleri, endüstrinin satış hacmini artırarak zararları telafi etmeyi zorlaştırıyor. Deloitte'un raporuna göre; önerilen emisyon sınırları, 2030 yılına kadar petrol üretimini günde 626.000 varil, gaz üretimini ise yaklaşık %12 oranında azaltacaktır. Ayrıca, C-69 Tasarısı (Federal Etki Değerlendirme Yasası) çevresel inceleme sürecini karmaşık ve belirsiz hale getirirken, Bill C-48, Britanya Kolombiyası'nın kuzey kıyılarındaki petrol tankerlerini yasaklayarak Asya ihracatı için engeller oluşturuyor. Bu politikalar, Kanada'nın enerji üreten eyaletleri olan

Alberta, Saskatchewan ve Newfoundland ve Labrador'u yatırım için daha az çekici kılmaktadır.

Fraser Enstitüsü'nün anketine göre, Alberta'daki yatırımcıların %50'si, çevre düzenleme sürecinin belirsizliği nedeniyle yatırım yapmaktan çekiniyor. Bu oran Teksas'taki %11'e kıyasla oldukça yüksek. Trump'ın düzenlemeleri azaltma planı, petrol ve gaz fiyatlarını düşürecek, ancak bu durum devlet bütçelerini etkileyecektir. Düşük fiyatlar ve gelirle birlikte, eyaletlerin daha fazla doğal kaynak geliştirmesi gerekmektedir.

Erişim: <https://www.fraserinstitute.org/commentary/trumps-plans-should-prompt-ottawa-reverse-damaging-policies-aimed-oil-and-gas>

Anahtar Kelimeler: Kanada, Petrol, Trump, Yatırım.

4. Avrupa'da Bataryaları Geri Dönüştürme / French Intitute of International Relations (Fransa)

Avrupa'da elektrikli araç değer zincirinde son dönemde yaşanan ve projelerin iptali ya da ertelenmesiyle belirginleşen gelişmeler, Avrupa'daki batarya geri dönüşüm endüstrisinin geleceği konusunda endişelere yol açmakta. Bataryaların geri dönüşümü farklı süreçler ve aşamalardan oluşurken, pillerin sökülmeden ve ezilmeden önce toplanması ve devre dışı bırakılmasıyla "ön arıtma" başlar.

Birincil kaynaklardan elde edilen lityum, nikel ve kobaltın, Londra Metal Borsası gibi uluslararası ticaret platformlarında işlem gördüğü fiyatlar, geri dönüşümlerini teşvik edecek kadar yüksektir. Geri kazanılan metaller daha sonra metalik formlarına saflaştırılır veya yeni pil malzemeleri, yani ön-aktif malzemeler (pCAM) ve daha sonra katot-aktif malzemeler (CAM) oluşturmak için pil sınıfı tozlara dönüştürülür.

AB ve ABD kendi geri dönüşüm endüstrilerini geliştirmeye çalışmaktalar. İşlem sonrası aşama (siyah kütleden malzeme geri kazanımı) için zor olmakta. Kapasitelerin haritalandırılmasına yönelik mevcut girişimlere dayanarak, Almanya çok sayıda yerel geri dönüşümcüyle, kurulu tesisler açısından Avrupa'da önemli bir yer tutmakta. Avrupa'da kurulu gerçek kapasitelere ilişkin doğru verilerin olmaması, AB geri dönüşüm pazarının

durumunu anlamak için büyük bir sorun teşkil ediyor. Bazı çalışmalar Avrupa'nın siyah kütle geri dönüşüm kapasitesinin ön arıtma için 300.000 ton ve son arıtma için 350.000 ton civarında olabileceğini öne sürerken, sanayicilerle yapılan görüşmeler Avrupa'nın kümülatif kapasitesinin 200.000 ton civarında olduğunu ve çok az arıtma kapasitesine sahip olduğunu ortaya koymakta. Elde edilen verilere göre, siyah kütlenin ve fabrika hurdasının %50'sinden fazlası Avrupa dışına gidiyor.

Kaynak: IFRI

Avrupa geri dönüşüm endüstrisinin geliştirilmesi, Avrupa'nın de-karbonizasyon hedefleriyle orantılı bir zorluk olarak görülmekte olup bunu başarmak için aşağıdaki dört aşama önemli:

1. Avrupa'daki siyah kütle akışları ve geri dönüşüm kapasiteleri hakkında doğru ve merkezi bir veri tabanı geliştirmek.
2. Siyah kütle Avrupa'da tutmak için çabaları en üst düzeye çıkarmak. Bu çaba en azından siyah kütle üreticilerine Avrupa'daki geri dönüşüm tesislerine öncelik verme yükümlülüğü getirmeli.

3. Avrupa'da siyah kütle geri dönüşümü için iş modelini bir dizi eylemle güçlendirmek; bataryaların ve elektrikli araçların tasarımında sökülme ve geri dönüştürmeyi destekleyen kurallar koymak vb.
4. İşlem sonrası tekniklerin iyileştirilmesini sağlamak için Avrupa'da pil geri dönüşümüne yönelik araştırmaları takip etmek, geliştirmek, desteklemek ve yeniliklerin sanayileşmesini desteklemek için uygun finansman ekosistemini oluşturmak.

Erişim: <https://www.ifri.org/en/studies/europes-black-mass-evasion-black-box-strategic-recycling>

Anahtar Kelimeler: Batarya, Geri Dönüşüm, Siyah Kütle.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

D. SOSYAL

1. Uzun Vadeli Yatırımlar Gıda Krizlerini Ele Almak İçin Önemlidir / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)

Gıda sistemleri barış ve gıda güvenliği için kritik öneme sahipken, çatışma bölgelerinde tarımsal üretim ve altyapı kayıpları gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Gıda sektörüne yapılan yardımlar sınırlı kalırken, sürdürülebilir çözümlere ihtiyaç vardır. Yemen, Sahel ve Afrika Boynuzu'ndaki örnekler, doğru yaklaşımlar ile ilerleme kaydedilebileceğini gösteriyor. Kırılgan ortamlarda; hükümetler, uluslararası aktörler ve yerel sivil toplum kuruluşları arasındaki ortaklıklar, güven ve iş birliği ile dirençli gıda sistemleri oluşturabilir. Mesela Yemen'de SUN (Beslenmeyi Artırma) Hareketi, çok paydaşlı diyaloglarla ulusal kurumlar arasındaki uçurumları kapatmıştır.

Kaynak: Shutterstock

Gıda sistemlerine yapılan yatırımlar, yerel dinamikleri anlamayı ve topluluklardan öğrenmeyi gerektirmekte. Ancak iklim değişikliği, doğal afetler ve piyasa şokları gibi faktörler, yatırımları zorlaştırıyor. Sudan'da, Afrika Kalkınma Bankası (AfDB) ve Dünya Gıda Programı (WFP), ülkenin ithalat bağımlılığını azaltma ve buğday üretimi artırma projesinde iş birliği yaptılar. Ülkede yaşanan iç savaş, nüfusun en az yarısını (25,6 milyon) acil durum açlık seviyesine itti. 2023-2024 tarım döneminde iç savaşın ortasında

170.000'den fazla küçük çiftçiye buğday tohumu ve gübre dağıtıldı. Gıda sistemlerinin dönüşümü için, kalkınma, insani yardım ve entegre yaklaşımlar kritik öneme sahip. 2030 hedeflerine ulaşmak için dayanıklı gıda sistemleri kurmak ve uzun vadeli gıda krizlerini sürdürülebilir şekilde azaltmak gerekli.

Erişim: <https://www.sipri.org/commentary/blog/2024/long-term-investment-essential-addressing-protracted-food-crises-even-amid-conflict>

Anahtar Kelimeler: Gıda Sistemleri, Kalkınma, Sürdürülebilir Gıda.

2. Hanehalkı Gıda Güvencesi Sonuçlarının Değerlendirilmesi / International Food Policy Research Institute (ABD)

Dünya çapında yaşanan krizler ve şoklar, birçok ülkede gıda güvenliğini tehdit ediyor. Bu krizler, küresel gıda fiyat artışları veya yerel şiddetli hava olayları gibi farklı şekillerde olabilmekte. Beklenmedik durumlarda, hanehalkı gıda güvenliği üzerindeki etkilerin hızla değerlendirilmesi ve beslenme düşüşlerinin önlenmesi önemlidir. IFPRI'nin (Uluslararası Gıda Politikaları Araştırma Enstitüsü) Gıda Güvenliği Simülatörü (FSS), hanehalkı anket verilerine ve gıda talebi modellerine dayalı, MS Excel tabanlı bir araçtır. Kenya, Nijerya ve Etiyopya için mevcut olan FSS, fiyat, gelir ve gıda tercihi değişikliklerini simüle ederek, politika yapımcıların hızlı ve etkili kararlar almasını sağlıyor.

Gıda Güvenliği Simülatörünün Uygulanması:

Rusya'nın 2022 yılında gerçekleştirdiği Ukrayna işgali, küresel çapta krizlere ve temel malların fiyatlarında büyük artışlara yol açtı. FSS araçlarıyla, savaşın tetiklediği %30'luk tahıl fiyat artışının Kenya, Nijerya ve Etiyopya'daki etkileri incelenmiş ve bu şokları hafifletmek için potansiyel müdahaleler araştırılmıştır. Sonuçlar, tahıl fiyatlarındaki artışın gıda yoksulluğu ve yetersiz beslenmeyi olumsuz etkilediğini göstermektedir. Nijerya'da yetersiz beslenme %2,9 artarken, Etiyopya'da büyük düşüşler yaşanmıştır. Etiyopya'da gelir artışı ve gıda tercihlerindeki değişikliklerle olumsuz etkiler hafifletebilmektedir.

FSS Etiyopya sonuçları, gelir artışının diyet kalitesi ve kalori tüketimini artırdığını göstermektedir. Kırsal alanda diyet kalitesi %7,2, kentsel alanda ise %2,3 artarken; kalori tüketimi kırsal alanda %10,3, kentsel alanda %9,5 artmıştır. Hanehalkları genellikle kalori tüketimini diyet kalitesinden daha fazla artırarak gelir müdahalesine yanıt vermektedir. Bu ayırım, yoksul hanelerin gıda güvenliğini iyileştirmeye yönelik politikalar için önemlidir. FSS, fiyat ve gelir şoklarının gıda güvenliği üzerindeki etkilerini değerlendiren etkili bir araçtır ve politika yapıcılar için hızlı ve güvenilir bir yaklaşım sunmaktadır.

Kaynak: IFPRI

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/a-shock-to-the-food-system-using-new-ifpri-tools-to-evaluate-household-food-security-outcomes/>

Anahtar Kelimeler: Etiyopya, Gıda Güvenliği, Yetersiz Beslenme.

E. TEKNOLOJİ

1. Batılı Teknoloji Şirketleri Savaş Ekonomilerini Yeniden mi Tanımlıyor? / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Geçmişte, Lockheed Martin, Northrop Grumman ve Raytheon Technologies gibi geleneksel savunma şirketleri milyarlarca dolarlık savunma sözleşmeleriyle ön planda olmuştur. Ancak, teknolojik yeniliklerin etkisi ve çatışmaların karakteri değiştikçe, büyük teknoloji devleri de bu alandaki önemli oyuncular haline gelmiştir. Örneğin, 2019-2022 yılları arasında ABD ordusu ve istihbarat teşkilatları, büyük teknoloji şirketleri ile toplamda 53 milyar dolar değerinde sözleşme imzalarken, 2021 yılında Microsoft, Savunma Bakanlığı ile 22 milyar dolar değerinde bir sözleşme yapmıştır.

Günümüzdeki savaşlar, tıpkı savunma sanayileri gibi teknoloji firmalarına da kazanç sağlamakta. Ukrayna ve Filistin'deki çatışmalar, Batı teknoloji endüstrisinin ürün ve hizmetlerine olan talebi artırmıştır. Örneğin, Palantir Technologies, Ukrayna ve İsrail'e veri analitiği desteği sağlarken, Google, Amazon ve Microsoft gibi firmalar bulut hizmetleri sunmakta. Planet Labs ve Maxar Technologies ise Ukrayna'ya uydu görüntü hizmetleri sunarken, Palantir Technologies, 2022 yılında Ukrayna Hükümeti ile veri analizi anlaşması yaparak, savaş faaliyetine büyük katkı sağlamıştır. Şirketin hisseleri, bu anlaşmanın ardından %75 artarak 2023 yılı sonunda %167 değer kazanmıştır.

Kaynak: CASS

Savaşlar tarihsel olarak teknoloji gelişimini hızlandırırken, Ukrayna, Gazze ve Lübnan'daki çatışmalar da Batı teknoloji şirketlerine uzun vadeli faydalar sağlayabilir. Bu şirketler, bölgedeki sözleşmeleri güvence altına alarak teknolojilerini gerçek dünya koşullarında geliştirip iyileştirme fırsatı bulmaktadır. Ukrayna, yapay zekâ sistemlerinin olgunlaşması için bir "canlı laboratuvar" işlevi görmektedir.

Mevcut savaşlar, Batılı teknoloji şirketlerinin savunma sektöründeki rollerini genişletip, siyasi süreçlere daha fazla dahil olmalarına yol açmakta. Bu süreçler, artan talebi sürdürebilmek için devam etmektedir. Teknoloji şirketlerinin bu dönemde ahlaki sorumluluğu büyüktür ve projelerinin istikrarı teşvik etmeye ve insani ihtiyaçları karşılamaya yönelik olması, yeniliklerin gelecekteki çatışmaları önlemeye ve kalıcı barışı desteklemeye odaklanması gerekmektedir.

Erişim: <https://casstt.com/are-western-tech-corporations-redefining-wartime-economies/>

Anahtar Kelimeler: Savaş, Teknoloji, Ukrayna, Yapay Zekâ.

2. Küresel Yapay Zekâ Yarışı / Brookings (ABD)

Kongre, Trump yönetimi göreve başlamadan önce yapay zekâ (YZ) düzenlemesiyle ilgili çeşitli endişeleri ele almıştır. Yapay zekâ sistemlerinin insan zekâsını aşması ve kontrol dışı kalma riskleri konusunda Geoffrey Hinton ve Elon Musk uyarılarda bulunmuştur. YZ'nin hızla gelişmesi, yeni yasal düzenlemeler için baskı oluşturmaktadır. Trump Yönetimi, yapay zekâ teknolojisini "süper güç" olarak görürken, Biden Yönetimi daha kapsamlı bir gözetim çerçevesi sunuyor. Ancak, aşırı düzenlemenin ABD'nin ekonomik ve güvenlik liderliğini tehlikeye atabileceği de söylenmekte.

Güçlü Temeller, Riskli Erişim

Yapay zekâ gelişimiyle ilgili bazı yasa koyucular yeni düzenlemeler talep ederken, "yapay zekâ ölçeklendirme yasaları" ilerlemeyi yavaşlatıyor. ABD'nin mevcut yasaları birçok YZ endişesini ele alırken, aşırı düzenleme yeniliği tehdit edebilir. Avrupa Birliği'nin düzenlemeleri küçük firmaları zorlayabilir ve yatırımları caydırabilir. ABD, daha fazla yatırım çekerken, AB'nin düzenlemeleri sermaye ve yetenek kaybına yol açabilir.

Jeopolitik Bir Zorunluluk Olarak Yapay Zekâ Liderliği

Yapay zekâ, ABD-Çin jeopolitik rekabetinin merkezinde yer alıyor. ABD, büyük dil modellerinin %73'ünü geliştirirken, Çin %15'te kalmakta. Çin, 2030'a kadar YZ üstünlüğü hedefliyor ve askeri uygulamalara büyük yatırımlar yapıyor. ABD ise, ticari sektördeki yeniliklerle teknolojiyi yönlendirirken, OpenAI, Google, Microsoft gibi şirketler sivil ekonominin yanı sıra askeri potansiyelleriyle lider durumundalar.

Küresel Olarak Rekabetçi Bir Yapay Zekâ Politikasına Doğru

ABD, Çin'in stratejik ilerlemeleriyle rekabet edebilmek için esnek düzenlemelerle yeniliği teşvik etmeli ve özel sektör iş birliğine dayalı çerçeveleri desteklemeli. Frontier Model Forumu gibi girişimler, inovasyon ve hesap verebilirliği dengede tutarak sorumlu yapay zekâ uygulamalarını geliştirebilir. Yeniliği teşvik eden esnek politikalarla ABD, küresel yapay zekâ yarışında liderliğini koruyabilir.

Kaynak: Sergio Flores

Erişim: <https://www.brookings.edu/articles/the-global-ai-race-will-us-innovation-lead-or-lag/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Teknoloji, Trump, Yapay Zekâ.

3. Tarım ve Uzay Teknolojileri / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Pakistan'da tarım, işgücünün %40'ını, GSYH'nin dörtte birini ve ihracatın %70'ini oluşturuyor. Gıda güvenliği ve tarımın desteklenmesi için uzay teknolojisi önem arz etmekte. Bu teknoloji; hassas tarım, su yönetimi, afet yönetimi, depolama, kaçakçılıkla mücadele ve mahsul haritalama gibi alanlarda kullanılabilir. Hassas tarım, uydu görüntüleriyle verimliliği artırmakta ve maliyetleri düşürüyor. Su yönetimi; iklim değişikliği ve artan nüfus nedeniyle de kritik bir rol üstlenmekte. Uydular, arazi kullanımı ve su kaynaklarını izlemektedir. Vergi reformları için uzay teknolojisi, tarımsal parametrelerin izlenmesini sağlayarak adil vergilendirme oluşturmakta ve ekonomik reformları sürdürülebilir kılmakta.

Pakistan'ın tarım sektörü, çekirge sürüleri ve sel gibi doğal afetler yüzünden büyük zarar görmektedir. Uydu görüntüleri, afet yönetiminde esneklik ve hassasiyet sağlayarak mahsul hasarını ve ekonomik kayıpları en aza indiriyor. Tarımda tedarik zinciri, lojistik ve depolama unsurlarını izlemek için uzay teknolojisi kullanımı da büyük avantajlar sağlamakta ve hasat sonrası kayıpları azaltarak ulusal gıda güvenliğini sağlamlaştırmaktadır. Ayrıca uzay teknolojisi, kaçakçılıkla mücadelede de etkilidir. Özellikle Pakistan-Afganistan sınırında gerçekleşen gıda kaçakçılığını izleyerek, sınır ötesi ekonomik akışın büyüklüğü ve yönü hakkında net bilgiler sunmaktadır. Böylece kolluk kuvvetlerinin müdahalesi sağlanmaktadır.

Kaynak: CASS

Uzay teknolojisi, belirli mahsullerin teşviki, tarım arazilerinin korunması ve kötüye kullanımının önlenmesi gibi politika planlaması ve kaynak tahsisine yönelik önemli katkılar sağlamaktadır. Bu teknoloji, tarım sektöründeki politikaların somut sonuçlara dönüştürülmesini, daha iyi kaynak tahsisini ve optimum arazi kullanımını mümkün kılmaktadır.

Tarımın ekonomi için önemi, teknolojik gelişmelerin bu alanda büyük bir etki oluşturabileceğini göstermektedir. Uzay teknolojisi, gözetim yoluyla optimizasyon sağlayarak gıda güvenliğini artırmakta ve tarım ekonomisini modernize etmektedir. Tarım reformunda rol oynayan uzay teknolojisi, beslenme güvenliği, sürdürülebilirlik ve ilerlemeyi destekleyecek şekilde ekonominin birincil sektörünü güçlendirmektedir. Bu nedenle, uzay teknolojisi tarımda göz ardı edilemez bir öneme sahiptir.

Erişim: <https://casstt.com/agriculture-and-space-technology/>

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Pakistan, Tarım, Uzay Teknolojisi.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Brookings

Tayvan'ın Güvenliği Hakkında ABD ve Tayvan Halkı Ne Düşünüyor?

Çevrimiçi Etkinlik (09.01.2025)

ABD'de gerçekleşen seçimlerden sonra Tayvan Boğazı'ndaki durum ve Tayvan'ın güvenlik meselesinin ne olacağı tartışma konusu olmuştur. Belirsizliklerin giderek artması, mevcut durum ve halkın düşünceleri gerçekleştirilecek etkinlikte uzmanlar ve analistler tarafından tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.brookings.edu/events/what-do-people-in-taiwan-and-the-united-states-think-about-taiwans-security-situation/>

2. Centre on Regulation in Europe

Kapsayıcı Yapay Zekâya Doğru

Çevrimiçi Etkinlik (14.01.2025)

Günümüzde yapay zekâ yoğun ekonomik rekabet ve jeopolitik çekişmelerin yaşandığı bir alan haline gelmiştir. Bu durum aynı zamanda yapay zekânın neden olabileceği potansiyel sosyal ve ekonomik bozulmanın nasıl yönetileceği gibi küresel zorlukları da ortaya çıkarmıştır. Etkinlikte, dünyanın dört bir yanından alanında uzman isimlerin bir araya getirilecek ve başta istihdam için yapay zekâ sonuçları olmak üzere yapay zekâ uygunluğuna yönelik sorulara cevap aranacaktır.

Erişim: <https://cerre.eu/events/towards-inclusive-ai/>

3. Research Institute of Economy, Trade and Industry***Japonya Ekonomisi ve Belirsizlikler*****Çevrimiçi Etkinlik (16.01.2025)**

Etkinlikte; Japonya'nın mevcut ekonomik durumu, yaşadığı zorluklar, sıkıntılar, problemler ve gelecekte ne gibi durumlarla karşılaşabileceği üzerine uzmanlar tarafından genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Erişim: <https://www.rieti.go.jp/en/events/25011601/info.html>

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2024 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**